

การจัดการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำกุยบุรี

สวรส เจริญพรภักดี^{1*} ชูตา ประโมจน์ย์² และ พิเชษฐ์ พรหมใหม่³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตสงขลา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำกุยบุรี โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ จากการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำกุยบุรี โดยภาพรวม คือ จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคามีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว

คำสำคัญ: กุยบุรี, การท่องเที่ยว, อุทยานนกน้ำ

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศ และสามารถสนับสนุน การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมาก เนื่องจากยังก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับบุคคลหลากหลายกลุ่ม ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ในลักษณะผลทวีคูณ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ทางด้านการเกษตรกรรมซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบทางอาหาร ทางด้านส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น เช่น การทำหัตถกรรมเพื่อผลิตสินค้าที่ระลึก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549:20) อย่างไรก็ตามการจัดการท่องเที่ยวที่ขาดประสิทธิภาพ อาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมและการเสื่อมสภาพของความเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ และยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทำให้ขาดรายได้ ทั้งนี้การจัดการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจะช่วยพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและดึงดูดนักท่องเที่ยว

อำเภอสทิงพระเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลามีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากมาย ตัวอย่างเช่น วัดพระโคะ หาดมหาราช เป็นต้น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามคือ หาดมหาราชและอุทยานนกน้ำกุยบุรี อุทยานนกน้ำกุยบุรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นส่วนหนึ่งของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา อุทยานนกน้ำกุยบุรี ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเมื่อ พ.ศ. 2519 มีพื้นที่ในส่วนนี้ประมาณ 227,916 ไร่ มีสัตว์ป่าประเภทนกน้ำทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพใช้เป็นที่อยู่อาศัย หลบภัย แหล่งอาหารและขยายพันธุ์ 112 ชนิด เช่น นกยาง นกกาบบัว นกเป็ดคืบแค นกกาบน้ำ นกเป็ดน้ำ นกพริก นกกระสา และนกอีโก้ง เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย การเดินทางไปชมนกน้ำจะต้องเช่าเรือแบบเหมาลำเข้าไป ช่วงเวลาที่จะไปชมนกน้ำควรเป็นช่วงเดือนพฤษภาคม – ธันวาคม เพราะจะมีนกอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และสภาพ ลมฟ้าอากาศเอื้ออำนวย ไม่มีฝนตกมากนัก (วิมล จิโรจน์พันธุ์, 2548 : 282)

ในอดีตที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำกุยบุรี เป็นจำนวนมากเพราะว่าความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ รวมทั้งความน่าสนใจของนกสายพันธุ์ต่าง ๆ ที่แวะเวียนมาพักอาศัยในพื้นที่อุทยาน ต่อมาจำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลงเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะหลังระหว่างปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2554 ตัวเลขจำนวน

นักท่องเที่ยวลดลงอย่างรวดเร็ว จากการศึกษาของนักวิชาการในอุทยานนกน้ำคูขุด พบว่า อาจเกิดจากจำนวนนกที่หายไป หรืออาจจะสูญพันธุ์ไป ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีสิ่งดึงดูด บางกระแสได้ระบุว่าอาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่อง และความสัมพันธ์ของทัศนียภาพ อย่างไรก็ตาม ยังขาดงานวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ การจัดการการท่องเที่ยวที่ขาดการบริหารจัดการที่ดีสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว การดูแลรักษาทัศนียภาพ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการขาดการจัดการตามหลักวิชาการยังเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ซึ่งสาเหตุแท้จริงที่นักท่องเที่ยวของ อุทยานนกน้ำคูขุด ลดลง ยังไม่ปรากฏชัดเจน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด ที่เหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก และหาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและความต้องการของประชาชนในตำบลคูขุดและยังส่งผลให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ด้วยการออกแบบสอบถามจำนวน 350 ชุด สอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด มีทั้งแบบสอบถามแบบปลายปิดและแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) และนำเสนอออกมาในรูปแบบของตารางแสดงผลการวิจัย โดยนำข้อมูลทั้งหมดบันทึกลงรหัส และประมวลผลข้อมูลโดยใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมแนะนำบริการ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการบริการ ดังนี้

1. การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา นำเสนอโดยใช้ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) การประเมินแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ พึงพอใจระดับมากที่สุด พึงพอใจระดับมาก พึงพอใจระดับปานกลาง พึงพอใจระดับน้อย พึงพอใจระดับน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

2. สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา นำเสนอโดยใช้ Chi-square

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ปัจจัย	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	191 (13.64)	719 (51.36)	362 (25.86)	103 (7.36)	25 (1.79)	3.56	.66	มาก
2. ด้านราคา	73 (6.95)	457 (43.52)	408 (38.86)	93 (8.86)	19 (1.81)	3.45	.66	มาก
3. ด้านสถานที่	63 (9.00)	287 (41.00)	281 (40.14)	57 (8.14)	12 (1.71)	3.47	.77	มาก
4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมแนะนำบริการ	183 (10.46)	762 (43.54)	621 (35.49)	149 (8.51)	35 (2.00)	3.52	.64	มาก
5. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	157 (8.97)	753 (43.00)	653 (37.29)	152 (8.68)	36 (2.06)	3.48	.66	มาก
6. ด้านสภาพแวดล้อม	57 (8.28)	313 (45.49)	256 (37.21)	62 (9.01)	12 (1.74)	3.49	.73	มาก
7. ด้านกระบวนการบริการ	165 (7.86)	790 (37.62)	906 (43.14)	187 (8.90)	52 (2.48)	3.39	.62	ปานกลาง
รวม	889 (9.41)	4,081 (43.18)	3,487 (36.90)	803 (8.50)	191 (2.02)	3.48	.53	มาก

จากตารางพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .53 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านกระบวนการบริการอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	ด้านผลิตภัณฑ์		ด้านราคา		ด้านสถานที่		ด้านการจัดกิจกรรมฯ		ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ		ด้านสภาพแวดล้อม		ด้านกระบวนการบริการ		โดยภาพรวม	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
เพศ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
อายุ	✓		✓			✓		✓	✓		✓			✓		✓
สถานภาพ	✓		✓		✓			✓	✓		✓			✓		✓
อาชีพ		✓	✓			✓		✓		✓		✓		✓		✓
รายได้เฉลี่ย/เดือน		✓		✓		✓		✓	✓		✓			✓		✓
วัตถุประสงค์ฯ	✓		✓			✓		✓		✓		✓		✓		✓
ปัจจัยที่มาฯ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
จำนวนสมาชิกฯ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓	
ระยะเวลาที่ใช้บริการฯ		✓	✓			✓		✓		✓		✓		✓		✓
จำนวนครั้งในการเดินทางฯ		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางฯ	✓			✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓	
การท่องเที่ยวครั้งต่อไป	✓			✓		✓		✓		✓		✓		✓		✓

จากตาราง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาด้วยในครั้งนี้ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ อายุ

สถานภาพ วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน และการตัดสินใจท่องเที่ยวครั้งต่อไป ด้านราคา ได้แก่ อายุ สถานภาพ อาชีพ วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยว อุทยานนกน้ำคูขุด และระยะเวลาที่ใช้บริการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด ด้านสถานที่ ได้แก่ สถานภาพ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ได้แก่ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ อายุ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและแนะนำบริการและด้านกระบวนการบริการ ไม่มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

สรุป ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด โดยภาพรวม คือ จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคา

อภิปรายผล

1. การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ทั้ง 7 ด้านคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและแนะนำบริการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการบริการพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ แหล่งท่องเที่ยวมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ อัตราค่าบริการร้านอาหาร/ร้านกาแฟ การได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมแนะนำบริการ ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจชัดเจนในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว การให้คำแนะนำบริการของเจ้าหน้าที่

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาด้วยในครั้งนี้ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ อายุ สถานภาพ วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อคน และการตัดสินใจท่องเที่ยวครั้งต่อไป ด้านราคา ได้แก่ อายุ สถานภาพ อาชีพ วัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด และระยะเวลาที่ใช้บริการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด ด้านสถานที่ ได้แก่ สถานภาพ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ได้แก่ อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ อายุ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและแนะนำบริการและด้านกระบวนการบริการ ไม่มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

สรุป ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด โดยภาพรวม คือ จำนวนสมาชิกที่เดินทางมาท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคา

ข้อเสนอแนะ

1). ศึกษาถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการมาเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด เพื่อเป็นการวางแผนการตลาด และเป็นแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุดให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2). ศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของอุทยานนกน้ำคูขุดเพื่อเป็นแนวทางวางแผนการตลาด ให้นักท่องเที่ยวรู้จักและมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุดมากขึ้น

3). ภาครัฐควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

ศุภลักษณ์ อัครางกูร.(2547).พฤติกรรมนักท่องเที่ยว.พิมพ์ครั้งที่ 1.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วิทยาเขตหนองคาย. การท่องเที่ยว. ค้นวันที่ 16 กันยายน 2553 จาก

http://www.thaitourismjournal.com/v1_01_Meaning.

วิมล จิโรจนพันธุ์,ประชิด สุภณะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์.(2548).การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว

ฉันทิช วรรณถนอม.(2552). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.กรุงเทพมหานคร : บริษัท วิรัตน์ เอ็ดดูเคชั่นจำกัด.